
ನಿಮಗೆ ಎಂತಹ ಶಾಲೆ ಬೇಕು?

ಹರೀಶ್‌ಚಂದ್ರ ಸಿಂಹ ರಾವತ್

ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾದರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಶಿವಲಾಲ್‌ಪುರ್ ಡಲ್ಲು, ಕಾಶೀಪುರ್
ಉಧಮ್‌ಸಿಂಗ್‌ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ್

ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರ ಚೈತನ್ಯಶೀಲತೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಶಾಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆಯ ಗುರುತನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಅಂತಹ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಆ ಶಾಲೆ ಸಾಧಾರಣ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಹೋಗುವ ಅಪಾಯವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಹಲವಾರು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಈ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗಬಹುದು. ನಾನು ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಶಿವಲಾಲ್‌ಪುರ್ ಡಲ್ಲುವಿನ ಮಾದರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡಿತ್ತು. ಈ ಶಾಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಸಾಧಾರಣ ಕಾಣ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು.

ಹರೀಶ್‌ಚಂದ್ರ ಸಿಂಗ್ ರಾವತ್ ಅವರ ಹುಟ್ಟೂರು ಅಲ್ಲೋರ. 1996ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯಟ್ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಗೇಶ್ವರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರು ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅನಂತರ 2013ರವರೆಗೂ ಬರ್‌ಖೇಡಾಪಾಂಡೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಅದು ಆರುನೂರ ಐವತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಶಾಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಉಧಮ್‌ಸಿಂಗ್‌ನಗರದ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳೂ ದೊಡ್ಡವೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಫೌಂಡೇಷನ್ ಜನ ಆ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ಶಾಲೆ LGPಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ

ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕರ ಅನೇಕ ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಹರೀಶ್ ಅವರೂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪಕರ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲವಾರು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಯಿತು.

2013ರಲ್ಲಿ ಹರೀಶ್ ಅವರು ಶಿವಲಾಲ್‌ಪುರ್ ಡಿಲ್ಲು ಶಾಲೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆಯಾಗಿ ಬಂದರು. ಇದು ಕೇವಲ ಎಪ್ಪತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅತಿ ಚಿಕ್ಕ ಶಾಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡವರೇ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಶಾಲಾ ಆಡಳಿತ ಸಮಿತಿ (School Management Committee - SMC)ಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದರು. ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಶಾಲೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಗೂ ಸಮಿತಿಯ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾದುದೆಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದಾದ ಅನಂತರ ಹರೀಶ್ ಎಲ್ಲ ಪೋಷಕರ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದವರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಅವರಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಆ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅವರ ಬೆಂಬಲ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. 'ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಒಟ್ಟು ಸೇರಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಶಾಲೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದೀತು' ಎಂಬ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಅವರು ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟರು.

ಬೆಳಗಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಉಪಯುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿತ್ತು. "ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುವಂತಹದು. ಮುಂದೆ ಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ದಿಕ್ಕೊಚಿ ಅದು" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹರೀಶ್. ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಪೋಷಕರು ಬಂದು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಕರಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಪೋಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಈ ಎರಡೇ ಕ್ರಮಗಳು ಸಾಕೆಂದು ಹರೀಶ್ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. 2014ರ ವೇಳೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಗತ್ಯ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ನಿಯಮವಿತ್ತು. 'ದುರ್ಗಮ' ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾದ, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತ ಅನುಕೂಲಕರವೇ ಇದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ 'ಸುಗಮ' ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಪಾತ ಪ್ರತಿಕೂಲವಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹೊಂದುವ ಭಾಗ್ಯ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಮನಗಂಡು ತತ್ಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು "ದುರ್ಗಮ"ದಿಂದ "ಸುಗಮ" ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ನಿಯೋಜನೆಯ ಮೇಲೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ 2014-15ರಲ್ಲಿ ಹರೀಶ್ ಅವರ ಶಾಲೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಂದರು.

2014ರಲ್ಲಿ ಹರೀಶ್ ಅವರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸಂಘಟಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಅದು ಶಾಲೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದ

ಇಷ್ಟತ್ತನೆಯ ವರ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ ರಾಜ್ಯದ “ಕಾರ್ಬನ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನ” ವಿಷಯವು ಈ ವರ್ಧಂತಿಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಯಿತು. ಮಕ್ಕಳು ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಸಿಂಹದ ಗುಹೆ, ಕರಡಿಯ ಮನೆ, ಗೋಶಾಲೆ, ಗುಡ್ಡ, ಹರಿಯುವ ನದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಂಡಿಯ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ಇಡಲು ಹರೀಶ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಹರೀಶ್ ಕೂಡಾ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸೇರಿ ತಾನೂ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನಿಧಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿತ್ತು. ಹರೀಶ್ ಸ್ವಂತ ಹಣದಿಂದ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದರು. ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ದೇಣಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸಂತೋಷವೇ ಇದೆ, “ನಮ್ಮ ಈ ಉದ್ಯೋಗ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಷ್ಟೇನೂ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಾವು ಇಷ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದೇನೂ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರ ಅಲ್ಲ”. “ಕಲಿಕೆ ಖಾತ್ರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ” (Learning Guarantee Programme - LGP) ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಹರೀಶ್ ಅವರು ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಈಗಲೂ ಬಲವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಅವರು ನಮ್ಮೊಡನೆ, “ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನ ಸಂಜಯ್ ಯಾದವ್ ಮತ್ತು ಹರೇಂದ್ರ ಬಿಷ್ಟ್ ಅವರು ಈ ವರ್ಧಂತಿಯ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ನೆರವಾದರು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಾಯ ತುಂಬಾ ಇದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ ಶೋಧ ಮೇಳಗಳ ಅನುಭವವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಶಾಲೆಗೆ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಜನಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದ ಸದಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿತು ಎಂದು ಹರೀಶ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷವೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಧಂತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿದರು. ಹರೀಶ್ ಈ ಬಾರಿ ವೇದಿಕೆಯನ್ನೂ ಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದರು. ಮೈದಾನವು ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಪುಲಕಿತರಾದ ಹರೀಶ್ ಅವರು ಪೋಷಕರನ್ನು ಕೇಳಿದರು “ಆಪ್ತಕೋ ಕೈಸಾ ವಿದ್ಯಾಲಯ್ ಚಾಹಿಯೇ?” (ನಿಮಗೆ ಎಂತಹ ಶಾಲೆ ಬೇಕು?) ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕಾನ್ಸ್ಟೆಂಟ್ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಶುಚಿಯಾಗಿ ಇಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಮವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಹರೀಶ್ ಅವರು ಪಕ್ಕದ ಗುರು ನಾನಕ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಅವರಿಂದ

ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಸಮವಸ್ತ್ರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. “ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೂ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಕುದುರಿದರೆ ಆಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಎರಡೇ ಕೊಠಡಿಗಳಿದ್ದವು. ನಾನು ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಧಾನರಲ್ಲಿಗೂ ಬ್ಲಾಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬಳಿಯೂ ಹೋಗಿ ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಕೇಳಿದೆ. ಆ ಬ್ಲಾಕ್‌ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೊಠಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಧಾನರು ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಇದರೊಂದಿಗೆ SSA ನಿಧಿಯು ಸಹ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಬಂತು” ಎಂದರು. ಹರೀಶ್ ಅವರು ಆಟದ ಮೈದಾನವನ್ನು ಸಮತಟ್ಟಾಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ತೋಟವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸುವ ಯೋಜನೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

2015ರಲ್ಲಿ ಶಿವಲಾಲ್‌ಪುರ್ ಡಲ್ಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಾದರಿ ಶಾಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಇಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿದರು. ಈಗ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹರೀಶ್ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದರು. 2017ರಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಪ್ರವೇಶ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಲವತ್ತು ಪೋಷಕರು ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಹರೀಶ್ ಅವರ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ನೂರ ಅರುವತ್ತೆಂಟು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಲಾಲ್‌ಪುರ್ ಡಲ್ಲನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಈಗ ಮುಚ್ಚಿವೆ. ಶಾಲೆಗೆ ಮೂರೇ ಕೊಠಡಿಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳಾಭಾವ ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಹರೀಶ್ ಮತ್ತು ಅವರ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಸ್ವಂತ ಹಣದಿಂದಲೇ ಸೇರಿಸಿ ತಗಡಿನ ಸೂರಿನ ನಾಲ್ಕನೇ ಕೊಠಡಿಯೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು.

ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ಅವರು ಈ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಗು ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ಕರಸಂಪುಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಸಿಕ ಪೋಷಕ-ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಭೆ (PTM - Parents' Teachers' Meeting)ಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಇಡೀ ದಿನವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸದ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಯೋಜನಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ ಕಲಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೆಳಗಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಮೂಹ ಗೀತೆ, ಕಥೆ ಹೇಳುವುದು, ಪದ್ಯ ಓದುವುದು ಮುಂತಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ

ವಿಶೇಷವಾಗಿ 5 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಸಣ್ಣ ನಾಟಕವನ್ನು ಸಹ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲೆಂದು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳ ವಿಭಿನ್ನ ಗುಂಪುಗಳು ಸರದಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೋರ್ವ ಶಿಕ್ಷಕನೂ ತಪ್ಪದೇ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲು ಹಾಜರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೊಂದು ಮಾದರಿ ಶಾಲೆಯಾದುದರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಯೂಮಿನಿಯಮ್ ಹಾಳೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸಿರುವ ಬಿಳಿ ಬೋರ್ಡ್‌ನ ಟೇಬಲ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಹಾರ್ಮೋನಿಯಮ್, ತಬಲಗಳು, ಕ್ರೀಡಾ ಸಲಕರಣೆಗಳು, ಡಂಬಲ್ ಮತ್ತು ಲೆಜಿಮ್ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಲಭ್ಯವಿದ್ದವು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಸಂಗೀತ, ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ಕಳೆದೊಂದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಚಿತ್ರಚನೆಯಲ್ಲಿ, ಪದ್ಯ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲಪಿದ್ದಾರೆ.

ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಿರುವ ಚಿಂತೆ ಹರೀಶ್‌ರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಕೊರತೆ ನೀಗಿಸಲು ಅವರೂ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ 5 ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನೈನಿತಾಲ್ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಜಲಾಶಯ ಮತ್ತು ಜಲ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೂಲ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ಒಂದು ಗುಡ್ಡವನ್ನೂ ಏರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಹಳೆಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನೂ ನೋಡಿದರು. ಈ ಪ್ರವಾಸದಿಂದ ಹರೀಶ್ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಭಾವ ಮೂಡಿತು. “ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಾದರಿ ಶಾಲೆಯೆಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯವೆ. ಅವರು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು.”

ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಅದು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು, ಇದು ಹರೀಶ್ ಅವರು ನಂಬಿದ ಜೀವನ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅವರ ಪೋಷಕರಿಗೂ ಕಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅನುಭವದೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವೂ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೂ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಒಂದು ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ, ಬೆಲ್ಟ್ ಮತ್ತು ಟೈ ಅನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಜನ ಸಮುದಾಯದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಹರೀಶ್ ಅರಿತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಅವರು ಎಂದೂ ಹಗುರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಮುದಾಯದ ಜತೆಗಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಚೀನಿ ಕ್ರೀಡೆ ‘ಕಿವಿಮಾತು’ ಆಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಸರಳವಾದ ‘ಮೈನೇ ಕೇಲಾ ಖಾಯಾ’

(ನಾನು ಬಾಳೆಹಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದೆ) ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಸುತ್ತು ಮುಗಿದಾಗ ಕಡೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ವಿಷಯ ಒಬ್ಬರಿಂದೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹರಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆನೋ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಸಿ ವದಂತಿಗಳನ್ನು ನಂಬಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಹೇಳಲು ಹರೀಶ್ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರು. 'ಶಾಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಿ' ಎಂದು ಅವರು ಪೋಷಕರೊಡನೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿದರು.

ಹರೀಶ್ ಅವರು ಶಾಲೆಯ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಜೊತೆಗಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಕುರಿತಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಈವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳು ಮೂಡಿಸಬಹುದು. ಅವರು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೊಗಸಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೋಧನೆಯ ವಿಧಾನವಾಗಲಿ ವಿಷಯದ ತಿರುಳಾಗಲಿ ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಚಿತವಾದುದು. ಅವರು ಕಾಶಿಪುರ ವಿಟಿಎಫ್‌ನ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದು ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ಬೋಧನೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಕ್ತ ಅವರು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕವಾಗುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ.

ಶಾಲಾ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಎಲ್ಲ ಒತ್ತಡಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಹರೀಶ್ ಬಿ.ಎ. ಮತ್ತು ಎಂ.ಎ. ಪದವಿಗಳನ್ನು ಅಂಚೆ ತೆರಪಿನ ಮೂಲಕ ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಪರತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗೆಗಿನ ಅವರ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೇಗ ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು, ಮಿಕ್ಕುಳಿದ ಸೇವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಲಾಲ್‌ಪುರ್ ಡಲ್ಹುವಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ಮಾದರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಿರಿಯ ಮಗ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿದ್ದಾನೆ, ಕಿರಿಯ ಪುತ್ರ ಹೋಟೆಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹಿರಿಯ ಮಗಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿದೆ; ಕಿರಿಯ ಮಗಳು ಕಾಶಿಪುರ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ನರ್ಸ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಹರೀಶ್ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಚೈತನ್ಯವೂ ಪುಟಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಇದೆ. ಶಾಲೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಯಾರಿಗೇ ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಇರೋಣ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಹರೀಶ್ ಶಾಲೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಕರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಯ ದಾಖಲೆಗಳು ಸಂದರ್ಶಕರು ನೋಡಲೇಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಈ ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕನ ಯಶಸ್ಸಿನ ಮೂಲದಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಒಂದು ಸ್ಪಂದನಶೀಲ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಸ್ವಷ್ಟ ಕಾಣ್ಕೆ ಇದೆ.